
různé

VOJENSKOVĚDECKÁ KONFERENCE RVD ČSLA

Plukovník Ing. Emil Sovák

V současné době, kdy všechny formy společenského života, všechny společenské jevy — tedy i způsoby ozbrojeného zápasu, závisely na ekonomických podmínkách dané společnosti, je nutné paralelně se zaváděním moderní bojové techniky do vojsk zkoumat i nové, adekvátní způsoby operačního a bojového použití vojsk v ozbrojeném zápase. Z tohoto zákonitého požadavku vycházela jak 1., tak i 2. vojenskovědecká konference raketového vojska a dělostřelectva ČSLA, konaná v letošním roce. Praxe operační a bojové přípravy raketového vojska a dělostřelectva (a nejen jeho) potvrzuje totiž potřebu včasné negace rozporu mezi zvýšenými možnostmi soudobé moderní bojové techniky a ne vždy této kvalitě odpovídající způsoby vedení boje.

Smyslem konference bylo postihnout ve správných dialektických relacích všechny současně platné zákonitosti vývoje způsobů bojové činnosti raketového vojska a dělostřelectva jakými jsou aktivnost, rozhodnost a efektivnost palebné činnosti, zvětšující se počet palebných prostředků v operaci a boji spolu se zvětšující se hloubkou současného ničení nepřítele, stále větší složitost způsobů palebné činnosti RVD a další. Tomu odpovídaly i cíle konference, které stanovil náčelník raketového vojska a dělostřelectva ČSLA:

- vyhodnotit současné možnosti RVD pro dosažení vyšší efektivnosti raketových úderů a palby dělostřelectva a posoudit způsoby ničení nepřítele v operaci a možnosti dalšího zdokonalení podílu účasti RVD v nich,

- na základě teoretického zdůvodnění, poznatků a zkušeností štábů raketového vojska, dělostřelectva, svazků a útvarů formulovat závěry a doporučení pro další zlepšení způsobů vedení raketových úderů a palby dělostřelectva,

- dosáhnout bezprostřední realizace závěrů konference ve všech svazcích, útvech a jednotkách RVD ČSLA.

Významným poznatkem, vyplývajícím z úvodního vystoupení náčelníka raketového vojska a dělostřelectva ČSLA, je současné pojetí jaderných úderů a palby dělostřelectva v soudobé operaci a boji. Již 1. vojenskovědecká konference RVD ČSLA v roce 1980 hluboce analyzovala a zdůvodnila požadavek vyšší kvality palebného ničení nepřítele v soudobém boji. Vyžadují to organizační i materiální opatření v armádách NATO v posledních letech, která se zvláště výrazně projevila v enormním zvýšení počtů palebných prostředků na bojišti. To se zvláště projevuje v protitankových prostředcích všeho druhu. Tento požadavek vychází z analýzy zkušeností

slavné Sovětské armády a jejího dělostřelectva ve Velké vlastenecké válce. V současné době však již dosáhla kvalita a kvantita prostředků ničení takové úrovně, že delimituje celkový charakter operace a boje. A z něho právě vycházíme při charakteristice úlohy a místa prostředků jaderného a palebného ničení v soudobé operaci a boji, které nabývá širšího a hlubšího významu. Ukazuje se, že rozhodný boj v současných podmínkách povede ta vítězná strana, která bude úspěšně údery a palbou ničit nepřítele. Splnění tohoto úkolu vyžaduje proto především a efektivně skloubit a koordinovat úsilí všech druhů prostředků ničení, jejich palbu a manévry, na základě jednotného zámyslu a cíle.

Konference potvrdila objektivní růst významu raketových úderů a palby dělostřelectva jako operačně taktických činitelů a poukázala na nutnost vyšší kvality jejich přípravy, organizace, plánování a vedení včetně jejich všestranného zabezpečení. Každá z těchto složek (tvořící jednotlivý celek) vyžaduje při svém uplatnění nové, efektivnější přístupy, které respektují současné trendy vývoje teorie a praxe vedení ozbrojeného zápasu. Na základě těchto hledisek byly stanoveny i učebně tematické úkoly konference, k nimž byly vypracovány závěry a potřebná doporučení k dalšímu rozvoji teorie i praxe operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva v rámci komplexního ničení nepřítele.

Získání požadovaných závěrů a doporučení umožnila hluboká analýza vševojskové operace a boje v jejich jednotlivých typových operačních a taktických situacích z hlediska úlohy a podílu jednotlivých prostředků ničení při plnění stanovených palebných úkolů. Pokud jde o použití raketového vojska a dělostřelectva, pak se ukazuje, že pro každou typovou situaci je i charakteristická jeho činnost. To vyplývá zejména z charakteru stanoveného úkolu dané situace, činnosti nepřítele, jeho i vlastních možností, terénu, klimatických podmínek a dalších činitelů. Obecně můžeme říci, že výrazné organizační i materiálně technické změny v divizích armád NATO vyvolávají požadavek vyššího stupně vyzáření objektů a cílů nepřítele a z něj vyplývající potřebu trvalé koordinace palebné činnosti. A zde právě výrazně vystupuje do popředí zásada komplexnosti palebného ničení nepřítele. Je evidentní, že zvyšování počtu dělostřeleckých hlavních a tím i jejich hustoty jako jednou z možností, nebo zvýšením spotřeby munice na cíl jako druhou z možností, se splnění úkolů v palebném ničení zvláště obrněných palebných systémů ukazuje jako málo reálné.

Proto sledujeme cestu zvýšení hustoty palby a dosažení její vyšší efektivity při jetím celé řady odpovídajících organizačních i materiálně technických opatření. Získané poznatky proto jednoznačně potvrzují oprávněnost požadavku koordinovaného úsilí palebných prostředků a jejich komplexního použití v typových operačních situacích, jakými jsou např. průlom připravené obrany nepřítele, obranná operace, odrazení nepřátelského protiúderu, překrytí státní hranice a odrazení agrese a další. Přitom však nezapomínáme na úzkou vazbu palby a pohybu, bez níž nemůžeme v soudobé operaci a boji úkol efektivního ničení nepřítele splnit.

Kvalitativní změny zaváděných palebných systémů i ostatní bojové techniky armád NATO se projevily nejen v jejich odolnosti a manévrovosti, ale i v dostřelu (dosahu). Výrazně to můžeme konstatovat zejména u protitankových prostředků. To vede k přijetí dalších, neméně závažných závěrů. Především to je zvětšení hloubky současného umlčování bojové sestavy nepřítele, dosažení většího kontaktu vojsk v útoku s palbou k jejímu bezprostřednímu využití a v neposlední řadě k potřebě vyšší přesnosti palby a úderů spolu s kratší dobou jejich vedení. Při řešení této problematiky navázala konference RVD ČSLA na závěry 1. vojenskovošedské konference, která řešila jednu z variant dělostřelecké podpory útoku, a to pohyblivé palebné pásmo. Středem pozornosti letošní konference byla v souladu s Rozkazem ministra národní obrany pro přípravu vojsk v tomto vývojkovém roce metoda trojitého palebného valu. V této souvislosti chci zdůraznit, že obě uvedené metody, jak potvrzují propočty, umožňují s dostatečnou spolehlivostí plnit úkoly palebného ničení nepřítele za útok v soudobých podmínkách a vytvářejí podmínky k realizaci uvedených požadavků. Konference v této souvislosti zdůraznila nutnost tvrdého, nešablonovitého přístupu k jednotlivým metodám palebné podpory vojsk, jejich promyšlené a dovedné aplikaci v konkrétní situaci operace a boje.

Problematika komplexního ničení nepřítele se zákonitě odráží i v metodice práce štábů raketového vojska a dělostřelectva při plánování účasti RVD v něm. Účast funkcionářů štábů RVD při plánování komplexního palebného ničení vyžaduje zejména přípravu podkladů a návrhů k těmto opatřením: volbě způsobů komplexního ničení nepřítele, kalkulaci sil a prostředků, úkolům dělostřelectva v komplexním palebném ničení, úkolům dělostřeleckého průzkumu včetně jeho pohotovosti a součinnosti při sběru, vyhodnocování a doru-

čování průzkumových údajů vykonavatelům, organizací součinnosti s prostředky radioelektronického boje a k systému vedení v průběhu operace a boje. Na základě těchto podkladů je štáb RVD schopen aktivně se podílet na přípravě a plánování komplexního ničení nepřítele. S tímto cílem posoudila konference možné rozdělení funkčních povinností příslušníků štábů raketového vojska a dělostřelectva.

V souvislosti s plánováním komplexního palebného ničení nepřítele upozornila konference na závažný úkol (ne vždy plně dořešovaný), kterým je podíl raketového vojska a dělostřelectva na klamání a dezinformaci nepřítele. Již zkušenosti slavné Sovětské armády, získané na frontách Velké vlastenecké války, potvrdily jakým důležitým činitelem je při klamání a dezinformaci nepřítele právě dělostřelectvo. V tomto směru získali bohaté zkušenosti i dělostřelci 1. československého armádního sboru v SSSR. I v soudobé operaci a boji můžeme dovedným uplatněním forem a metod klamné činnosti účinně ovlivnit efektivnost palebného ničení nepřítele. Platnou zásadou však musí zůstat její plánování a řízení na základě jednotného zámyslu vševojskového velitele. Náčelníci a štáby RVD jsou však povinny k těmto úkolům včas připravit příslušné návrhy a podklady.

Komplexní pojetí problematiky konference raketového vojska a dělostřelectva ČSLA nemohlo vynechat ani její lidský faktor. Proto i posouzení současných metod

přípravy velitelů a štábů se stalo středem její pozornosti. Diskuse v průběhu jednání prokázala, že nemůžeme dosáhnout nové kvality v palebném ničení nepřítele, a nejen v něm, starými prostředky a metodami. I v této oblasti je nutné uplatnit nové, tvůrčí a efektivnější přístupy, které zabezpečí zvládnutí stále složitější problematiky činnosti velitelů, náčelníků a štábů RVD. To bude vyžadovat plné využití všech dostupných soudobých prostředků a metod modelování bojových situací a přiblížit tak maximálně přípravu kádrů podmínkám bojové situace. Zvláštní pozornost je třeba věnovat metodice nácviků řízení raketových úderů a palby dělostřelectva na všech stupních a vytvořit pro ně potřebnou materiálně výcvikovou základnu, kterou budou moci pravidelně využívat. Do přípravy velitelů a štábů RVD doporučila konference i širší využití matematických metod, především v oblasti analytické práce a prognostiky. Konference dospěla k názoru, že to je jedna z cest, jak dále zkvalitnit a aktualizovat současně používané formy a metody přípravy velitelů a štábů.

Závěry a doporučení konference raketového vojska a dělostřelectva ČSLA jednoznačně vyzněly v potřebu zvýšení kvality a efektivnosti organizace, plánování a řízení koordinovaného palebného ničení cílů a objektů nepřítele, v němž má raketové vojsko a dělostřelectvo své nezastupitelné místo. Úroveň svých závěrů a doporučení zároveň zaujala významné postavení v dalším rozvoji operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva.